

Ατακτο ταξίδι στον χρόνο

Ενα ολόφρεσκο και πολλά υποσχόμενο για το μέλλον βιβλίο από τη Μαριάννα Ευαγγέλου

ΤΟΥ
ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Οstinato στα ιταλικά σημαίνει πεισματάρης. Στη μουσική ορολογία όμως η λέξη παραπέμπει κάπου αλλού: σε μοτίβα και φράσεις που επανέρχονται επίμονα σε μια σύνθεση. Στο πρώτο μυθιστόρημα και πρώτο πεζογραφικό βιβλίο της Μαριάννας Ευαγγέλου (γεν. 1967) το ostinato απαντά και υπό τις δύο έννοιές του: εκκινεί από μια παρτιτούρα τάνγκο του Σοπέν την οποία χαρίζει στη μαθήτριά του Άνα (με ένα νι) ο Μάριος, ένας συνταξιούχος δάσκαλος μουσικής, και καταλήγει σε μια σειρά μνημονικών εμμονών που αναπλάθουν το παρελθόν τόσο του Μάριου όσο και της Άνας στη Θράκη. Για τον Μάριο είναι ολόκληρη η ενήλικη και η ανήλικη ζωή του, για την Άνα τα παιδικά της χρόνια. Για την Άνα υπάρχει ένα ακόμη πεισματικό δεδομένο: η μονομανία της με τον Σοπέν, που θα κάνει το μουσικό ostinato να δώσει τη θέση του στο κυριολεκτικό ossessivo (εμμονικός).

Την αφορμή για το ξετύλιγμα της μνήμης της Άνας θα δώσει η επιστροφή της στον γενέθλιο τόπο της Ξάνθης μια τριακονταετία μετά τη δωρισμένη παρτιτούρα του Μάριου ο οποίος έμενε στο αντικρινό της σπίτι. Η αφήγηση θα συγκεντρωθεί από τη μια πλευρά στο πρόσωπο του δασκάλου και από την άλλη στις αναμνήσεις της μαθήτριάς του οι οποίες αναπαράγουν και τις δικές του, όπως τις έχει κατά καιρούς διηγηθεί. Το άτακτο ταξίδι μέσα στον χρόνο θα μπερδέψει τόπους και εποχές, θα ανακινήσει με πρωθύστερο τρόπο τα γεγονότα και θα γεμίσει με ψήγματα Ιστορίας (η βουλγαρική κατοχή της Θράκης κατά τη διάρκεια των δύο παγκοσμίων πολέμων ή η τουρκική εισβολή στην Κύπρο το 1974) το φόντο του ατομικού βιώματος των ηρώων.

Οι ανακλήσεις της Άνας έχουν προυστική καταγωγή: ακούσματα, γεύσεις, μυρωδιές και χρώματα σε έναν κόσμο όπου κυριαρχούν η γλώσσα του σώματος και οι πυκνές εναλλαγές του φωτός σε συνδυασμό με την ακατάσχετη ροή των εικόνων

και των λέξεων, τον χορό της συνειρμικής σύνταξης και τα αλληπάλληλα ονειρικά παιγνιδίσματα. Εκείνο ωστόσο που θα κυριαρχήσει, εκείνο που θα μετατραπεί σε ostinato της αφήγησης, είναι η λατρεία του μικρού κοριτσιού για τον ηλικιωμένο δάσκαλο, τον άνθρωπο που όχι μόνο θα δώσει τον ρυθμό και τον τόνο στο ξεκίνημα του βίου της αλλά και θα την ακολουθήσει με την αναμνηστική του μορφή εφ' όρου ζωής. Ενα μοτίβο που παρά την επαναληπτικότητά του δεν θα γλιστρήσει ποτέ στη νοσταλγία και την αισθηματολογική πλησμονή.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η τεχνική της Ευαγγέλου μάς έρχεται από τα παλιά, όντας σαφώς επηρεασμένη από τον αντιρεαλιστικό προσανατολισμό του γαλλικού νέου μυθιστορήματος (ή αντιμυθιστορήματος, όπως χαρακτηριζόταν στα καθ' ημάς τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες). Δεν πρόκειται παρ' όλα αυτά για μια στείρα αναπαλαίωση (ας μην ξεχνάμε άλλωστε πως το αντιμυθιστόρημα υπαγόρευσε εν πολλοίς τις κατευθύνσεις του λογοτεχνικού μεταμοντερνισμού), αλλά αντιθέτως για μια πολύ δυναμική ανανέωση. Εκεί όπου το νέο μυθιστόρημα μοιάζει να αποστρέφεται την οποιαδήποτε εξωτερική (ιστορική και πολιτική) πραγματικότητα, καταργώντας ταυτοχρόνως τα πρόσωπα και τους χαρακτήρες, η Ευαγγέλου αφήνει να φανεί έστω και αχνά ο ιστορικός περίγυρος της δράσης ενώ εμβαθύνει και στον ψυχισμό του πρωταγωνιστικού της διδύμου. Το αποτέλεσμα είναι ένα ολόφρεσκο και πολλά υποσχόμενο για το μέλλον βιβλίο.

**ΜΑΡΙΑΝΝΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ**
Οστινάτο
Μυθιστόρημα
Εκδόσεις Πατάκη,
σελ. 156,
τιμή 8,80 ευρώ

